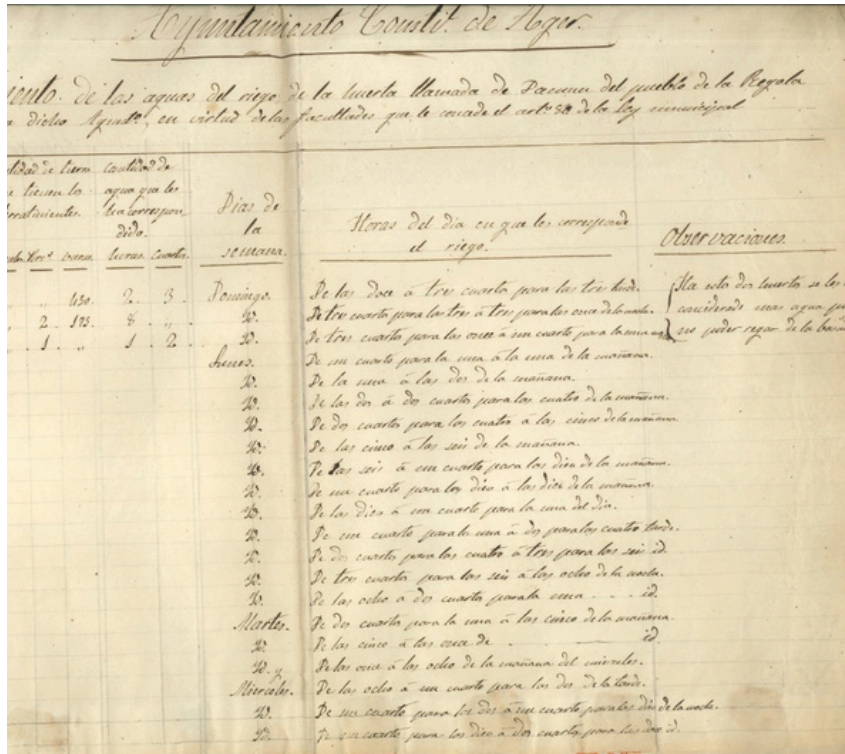

BUTLLETÍ INFORMATIU

Edició II - desembre 2025

ELS SISTEMES HIDRAULICS TRADICIONALS DE LA VALL D'ÀGER

Durant aquest any s'ha continuat el projecte amb la UAB, i el suport de l'ajuntament d'Àger. S'amplia el recull d'informació de l'horta de la vall d'Àger, des del Molí de Serrano fins a la Règola. La informació recollida és etnològica, de memòria oral, amb l'entrevista gravada en vídeo a tres persones de la Règola, i la seva transcripció escrita. D'altra banda, s'ha continuat la transcripció de la documentació del segle XIX i XX del fons històric municipal de l'Arxiu Jaume Caresmar, relativa als regs de la Plana, Pui, Regassol, Solsdevila i Font de Solsdevila, Menarguens, Llevadó, Respluga, i l'horta de Damunt de la Règola, així com les d'Agulló i Claramunt, i els conflictes associats. Acompanyat d'un breu recull toponímic de la zona. L'estudi històric a través de la documentació s'ha ampliat amb la revisió dels pergamins dels segles XIII-XV conservats a l'Arxiu Jaume Caresmar, a càrrec de Nil Rider, a la cerca de dades sobre l'horta històrica, que complementa la documentació dels segles XI i XII, ben coneguda.

Finalment, s'ha realitzat l'estudi arqueològic de les estructures vinculades al reg en aquest tram. L'objectiu últim del projecte és ser d'utilitat a la comunitat agerenga, davant els conflictes que es generen en l'ús de l'aigua en els regs. El projecte d'enguany ha comptat amb el suport econòmic de l'Institut Ramon Muntaner, el Consell Comarcal de la Noguera i l'Institut d'Estudis Ilerdencs de la Diputació de Lleida.

ENCESA 2025

El 25/1/25 vam tornar a participar amb la iniciativa coordinada per l'Institut Ramon Muntaner, amb l'encesa de la torre del campanar de Sant Pere i la torre de Fontdepou. És un acte solidari en reivindicació dels drets humans i posar en valor el patrimoni històric. Amb la col·laboració de les Cantaires de la vall d'Àger.

La Fundació un cop més ha donat cobertura i ha col·laborat activament en la publicació de *La Cabanera. Cultura i paisatges de la Vall d'Àger*, revista local, números 24 (estiu), amb una subvenció de l'Institut Ramon Muntaner, i 25 (hivern).

www.lacabanera.cat

CANTAIRES DE LA VALL D'ÀGER

XII JORNADA D'ESTUDIS HISTÒRICS

El 8 de juliol, es va dur a terme la XIIa Jornada d'Estudis Històrics i Patrimonials de la Vall d'Àger i l'Alta Noguera, *Estudi, manteniment i gestió dels regadius històrics*, a la sala d'actes de l'ajuntament d'Àger. Per tal de reforçar el projecte de la Fundació **Els sistemes hidràulics tradicionals de la vall d'Àger** es va programar una jornada relacionada amb l'horta històrica, i es van convidar diferents experts en el tema, conduïda per Jesús Brufal Sucarrat.

D'una banda, el punt de vista històric i arqueològic aportat per la Dra. Elena Kirchner, de la UAB, sobre la construcció d'espai irrigats de petites dimensions al Al-Andalus.

D'altra banda, el Dr. Ferran Esquilache, també de la UAB, arqueòleg sobre l'aportació de la micromorfologia en l'estudi de les grans hortes de regadiu com València, Palma i Balaguer.

L'escultor Francesc Xavier Solé ens va aportar el coneixement sobre l'estructura pètria de les hortes, els bancals de pedra seca i la seva importància en l'estructura de les zones d'horta.

Finalment, el Dr. Josep J. Mateu, historiador i actualment professor de secundària, ens oferí una visió sobre els canvis tant importants que es van donar al segle XIX en la legislació de l'aigua, iniciant-se la creació de normatives modernes en què l'aigua era considerada un element públic.

Les quatre intervencions, les trobareu resumides a *La Cabanera. Cultura i paisatges de la vall d'Àger* número 25 (desembre).

Agraïm que un any més l'Institut Ramon Muntaner ha subvencionat la realització d'aquesta Jornada.

Fundació
Arnau Mir
de Tost

Trobareu més informació a:

www.fundacioarnaumirtost.cat

PARTICIPEM

GEOLODIA

Serra del Montsec i esllavissada de Montclús
Francesc Fité explicant la història de Montclús al Geolodia 10/5/25.

RECERCAT MONTBLANC

Presentació d'un pòster del projecte **Els sistemes hidràulics tradicionals de la vall d'Àger** i participació a la taula de discussió del Dr. Jesús Brufal.

POBLES ABANDONATS

Participem en la taula rodona "Espais abandonats: coneixement amb perspectiva de futur", a l'IEI de la Diputació de Lleida el 25/11/25.

FORMACIÓ DOCENT

Gaspar de Portolà ha estat el centre de la visita formativa per als docents de l'Ins Ciutat de Balaguer, el 21/3/25.

ARNAU MIR DE TOST I EL LLINATGE DELS CABRERA

Gràcies a una donació d'una família agerensa s'ha pogut recuperar part del rostre de la figura jacent del sepulcre d'Arnau Mir de Tost, fundador de la col·legiata d'Àger i del llinatge dels Cabrera, vescomtes d'Àger. Amb la nova peça, el sarcòfag "adquireix una nova dimensió", segons el restaurador i conservador Ramon Solé, perquè permetrà d'aprofundir en la tipologia i l'estil de la tomba. La reintegració i presentació del fragment s'ha fet a l'església parroquial de Sant Vicenç d'Àger, on es conserva el sepulcre datat del segle XIV.

Enguany s'ha iniciat una col·laboració activa des de la Fundació i l'Ajuntament amb el projecte **La Ruta dels Cabrera**. El 18 de maig vam visitar el Castell de Montsoriu i el Museu Etnològic del Montseny, on vam ser rebuts per l'alcalde Sr. Pere Garriga i el director del museu Sr. Jordi Tura. Visita que va ser retornada el passat 13/10/25.

D'altra banda, hem participat a les Jornades Catalunya-Sicília, *el llegat dels Cabrera*, amb una ponència sobre els vescomtes d'Àger, del llinatge Cabrera.

Fundació
Arnau Mir
de Tost

Contacteu-nos a:

farnaumirtost@gmail.com

COL.LABOREM

NILAK

Durant la primavera hem estat col·laborant activament amb l'associació Nilak. Ho hem fet amb la redacció d'articles per la revista, una visita guiada al poble a càrrec de Francesc Fité i una paradeta a la trobada del 14 i 15 de juny 2025.

Comissió Assessora PAM

La Fundació ha participat en les Comissions Assesores convocades pel Parc Astronòmic Montsec durant aquest any 2025.

De ruta amb els Cabrera

Dins les activitats de la ruta, per la Fira d'Àger s'ha ofert una visita guiada a càrrec de Francesc Fité al castell-col·legiata i sarcòfag d'Arnau Mir de Tost.

Geoparc Orígens

Col·laborem per fer avançar el Geoparc i busquem objectius comuns com ara la reivindicació de les figures d'Arnau Mir de Tost i Arsenda d'Àger, una gran acció en vies de desenvolupament.

JORNADES EUROPEES

Com ja és habitual, la Fundació ha celebrat les Jornades Europees de Patrimoni el 12 d'octubre, #JEP25, planificant una activitat de voluntariat.

Per tal de reforçar la implicació ciutadana en el projecte "Els sistemes hidràulics tradicionals de la vall d'Àger" enguany es va decidir de fer un taller de pedra seca, per facilitar als usuaris dels horts la reparació dels bancals amb metodologia tradicional, ecològica i sostenible.

El taller, amb gran èxit de participació, ha estat conduït per Francesc Xavier Solé de l'Associació d'Amics de l'Arquitectura Popular.

Per segona vegada, el 15/06/2025 hem celebrat les Jornades Europees d'Arqueologia, les #JEA, amb un petit taller sobre la cultura material arqueològica.

COL.LABOREM

CAMPUS RURAL UAB

Un any més, la Fundació ha acollit una becària, la Joana Sanchez, estudiant d'Antropologia, que ha pogut fer pràctiques durant tres mesos (de l'1 de juliol al 30 de setembre) amb nosaltres.

CAMPUS D'ARQUEOLOGIA DE LA VALL D'ÀGER

La Fundació dona suport logístic cada any a les excavacions de Santa Coloma d'Àger realitzats per l'ARAEM - UAB el mes de juliol. Dirigides per Jesús Brufal Sucarrat i Angela González Centelles.

FULLS DE PATRIMONI

Hem publicat els Fulls de Patrimoni núm 7, disponible en digital al web de la Fundació.

SANT PERE D'ÀGER

Celebrem l'execució de la restauració de la galeria oest del claustre gòtic de Sant Pere, una acció necessària que permetrà recuperar part de l'esplendor del monument. La restauració s'està realitzant per l'empresa RECOP, sota la direcció de IANUA Arquitectes i Ramon Solé. Aquesta acció ha estat recolzada econòmicament per l'ajuntament d'Àger i el Departament de Cultura.